

ЫЛАМ ЫЙЫН 9 КҮНЭ -- ЧУРАПЧЫГА

Кытайны 70 сылыгар Аңа дойдуну Улуу сэргитин бэҕэрээнэ И.М. Павлов этинтэ

[illegible]

дэлгэвчид. Ийн эгээр курдук 26 савьгар эр савьган, ал
разведкачлар изволуун эсөөхсөөр тогруксчонинго
түбхөн ахьтэ. Кини толкүйлур ээ, бу 26 эр саастах
эдрхон, хорсун уул сэрин бүтүер дигри савьшыхьта
буоллар, тулу-тулу огоруу, тухоо-тухоо тиксэ эбитэ буол-
лиен. Биниги биебиг, республика эр буолшва, Союзной
Союзу бутунлуугэ юэн тутар савьгера, Болонтогон
торуттэк Георгий Константинович Федоров, 118 өсөөгү
бэйлэг савьгерай биликтинигтэн ахьтэ. Ийн тулу
кинигэ бигэргэниг кардэрүүтэ, олон донкор хэрбэг бири-
мэсиргэр, ал инигэр да, кинигэр да тоё нымэмхи
ахьтэ буолубог. Олук биниги хорсун донкордохулт,
барьшрын магна аагылар элбэх буолуу паны барш.
Амьдарган торуттэк Гаврил Иванович Попов – Тонгоса
дон бэйгэ күүсгэх-уохтах уонна харса суох кэли, элбэх
хорсун быйылылар охорон үлүс тугул уорданылар хайтах
ыгытай, Германия сиригэр? Бигэ дэрибэниин сэримхүгэ,
таһара дагын үрүлгүн нымэмсэр коркенирваалаан,
биниги артиллериябыт хатан ыташылыларын тымны
охорор сирдэрнэр, собус-сонохон кинигтэн тийин, ал
таһара дысигэр кэирин, хата кини дысугар алаараа
эгэхсөөр бигэ дэргэн нымэмс суох, нана паны үлүс эг-
эхэ тахсан, савьшайа савьган бигэ хосю тийбигнэр
доннор санарашырын истэн ааны аһа багтаабыта, нөөн
нымэмс турарын ытаылан кэирин. Итиник хорсун
быйылы ахоромчулар, биниги Чуваштай дысигорун
нэргэнтэк, сагалар ортолоруттан элбэ сурадох үлүс элнэр.

Ыйыны доннорбут, бу Аңа дейле Улуу сарыннан
сиккестен, сүргөк эбөк Ойобуунактары оңоролор.
Бөрһө Андрей Тимофеевич кырыпак ахтан аастыга,
Ханыга таха сыйдыбыт, Ойулуунна үчүздүк
оңоролор, Болутуга дагыны бандар, Соловьевка да

онгосолор – бу болго түзүлгө сөз түзбөй кеткен, бийик донкорбут сүрөкк улаканнук турунулар. Миң бу күн орто хас дауаны окусуналарга сырылтым, наһа дауаны беря үчүздиң тэриммиттер, орус дауаны окусуна огулору бир форманың биригэ хамаан аһар иннигэр татас бөзөнү тиксиз, үөрүү-колуу, онгосу бөтө бусубуттар. Ошон эптежин бөзүрөбиз, бу Кыялы – сүрөкк улахан сусатмак, олу бийик Чурачкыларбыз орус беркө кылыммытар эбит дон ойто-саажаа кыптым.

[illegible]

Баһаыбашларым, Чуратчылар! Агза дойбу сэрхити
изтөөни умдусоокулар, он кышкыттын кытта ырындары-
тылар.

Семен ЖЕДУРИНСКИЙ

УЛУУС ДЬАҢАЛТАТЫГАР
КЫАЙЫЫ ЗНАМЯТА КУӨРЭЙДЭ

Аан дойдуу айымбыл, кыя ханынын Ибн сирин атылты; алдыркый кыя сиринин элбөк кыялчуушын, огуу тег-сүүтүгүн бийини Эфендердин; алдыркый, убайырбын кырыккач остоору үтөгөн, Улуу Кыяйынын алдымбылар быйыл, ороңдойдох 70 сыяын баштегинбиз; Илам кыйын 8 күнүзүр, бүгүн Арааскыайа үрдүгөн, Улуу Кыяйын бастыкбаг болотуз – Кыяыл Эяман кэрорчүн кыялчулунго. Бу улукан ашавыда, Аан дойдуу калта бийини улуусузд, бүгүн эмгө кытыста. Кыяйын Эяманын тутуулар, Чурагчыбыз кюн туттар кыялчатар: С.А. Новгоров ашынча Чурагчылашын орто оскунуш 11-с кылааһын түйгүн үрөзгөччигиз, бүгүн Россиятаауыз, республикатаауыз, улуустаауыз олимпиадашар призериатар, улуустаауыз “Уу суботин” чигири Гера Платонов; И.М. Павлов ашынча Чурагчы 2-с Нездок орто оскунушын 10-с кылааһын түйгүн үрөзгөччигиз, саха тылытар уонна литератураҥар улуустаауыз, республикатаауыз олимпиадашар кыяйылашада, И.М. Павлов ашынча стигенди хайаайыан Сига Адамов; Д.П. Коркин ашынча Олимпийский эрагитри башкынча Чурагчылаауыз спортнай орто оскунан-итеририге 11-с кылааһын үрөзгөччигиз, кэнүл тустууга Россия спортуун мастар, 2014 с. Россия чемпиона, Аан дойдуу турнирын призери Михаил Захарович.

Чурагчы улуунун ага башына А.Т. Ноговицын, Чурагчы нөһкөнүн башына С.А. Сарыбаев мустубут дьону эскертти.

Тойго да сайнлар аялалар, Россия историгылар хайн да бусо балх улхаш сэрин, Сибирской поруг Улуу Кыыйылын истор колусуо биэтик биэро – бу бийин ытык истегит. Сэрин толосонугар Сибирской саллааттарга күөстэринэр күөс элгит, саллаатарын бээрэгинтүт; Кыыйылын улхашыбыт Кыыйт Заман улгуу дьахалтытын дьэстип үрдүтэр куороччи аһыар чэс, улугустанык ыччак колонтикатылар саллаат саллааччытылар С.С. Ногояа аһаагытыга.

Улиудаттат Сэбтэскэй буюйи,
Эйэ түхүгэр тохотубут хааныи!
Улиудаттат тыыл геройдарыи,
Дууһуһхан үлэхэрин!
Улиудаттат көдүү кыттыһыһаарыи
Куурбаттах харааныи уутун!
Уруйдуоһун, Кыайыи күнүн,
Норуот Улуу ороһойун!
Уруйдуоһун, Кыһыл Знамыи,
Кыайыыга сүрдээбит сүрэхпит толонуи!

С. ЖЕНДРИНСКОЙ

**ЭППИСИЭРДЭРГЭ АНАЛЛААХ
ӨЙЛӨБҮННЬҮК**

Баянхайн 8хүмүүр улуу
жиншээр Улуу Калайны 70
сүүлэн нэрээ Чурагчлтан
ыгьк илгээрн түүхэн сүрн
хонүүтүгэр сүүлсүүлн
элнхсөөрлөгэ ангаан
Ойдоуныгүк онгохлудбутун
арылын сүрл-туома
ыгьлүүлн

Өйрөнүүнүк Кыйлы сээр-
риэр „Мин минтан сэрингэ
барытым“ деген пашмалынык
таһаар турусрулурут Сабыйны
Ада дойду Улуу сэрингэ
кыттылыкта И. М. Павлов, улуус
баһылыга А.Т. Ноговицын,
Чурагчы тоһиһогон баһылыга
С.А. Сарыдаев, Чурагчы
тоһиһогон депутаттарын
Сэбиетин председателин
солбуулааччы Е.С. Ильянов, үтө
ботарын В.Н. Дьяновский, улуус
кырааһастарын Сэбиетин преи-

сөзүмдө М.Н. Матвеев
арайчылар. Ойдобундук ханга
өтүгөр элпестөр бастылат
ининин еро уулан „Ийб дойд
инин, Сталин инин!“ атакада
кыргөргө ыгыпар түгүт
онотуллубут, кылын кому
буулбашарын „1941-1945 сс.
Аба дойдуту комукуур Улуу
сэрингэ Кылын Армия сэрингөр
чаштарыгар геройдуу кыргысчыл
Чурагчы элпестөр ушактарыгар
үйб-саас тузары Албан аяг“
сүтүлүбүт.

Мийтмнэг эхэрд талыг
этгэвэр А.Т. Ноговицын: „Бу
Өйдүүлж, буцааж“ ССРС
културын туйгуна В.Н.
Дьячковский онорбуа. Нэнжик
Сибирин депутатарын бигэр-
гэллүлбигин Г.В. Дьячковский
онордо. Улуслуг историйн
оролго, үйлдмнэг дэсүүлж

[illegible]

Amoretti CLETHOR

“ӨЙДӨБҮННЬҮК ЧҮМЭЧИ” УУРУЛУННА

Улусу Кыймылы 70 сылын көрсө атам бийин 8 күнүгөр Кыяйыны сиздеригер «Ойбушундук чүмчөн» деген акцияны ыгытальдына. Улусу бечеттин политиканын кысызайыннай специалистна С.С. Ноговаичин уюна улусу бечеттин кохтоох түмсүүгэ «Мсариьван бечеттар» интэн-сиудалан ыгытылар.

Сэрин ыар сыйларыгар торообут дойдоларын чыстээнник харыстабыт хореун буюулар ааптарыгар "Өйдобунуук чүмээн" устулу уурууттар дьон-сэргэ тойдоруна мунуна. Улуус дьаһалатын аапттан баһылык А.Т. Ноговиньын Сэр дьонутар, ол аһархайыах юмтор ыар сыйларыгар бойлорун тэпук уурбут буюуун-салаһагар ааптара хаһан да умнулуубуһун, үйбүтүгэ ыччылаа ахтыла турарун багарды. Хас бириэни мустубут дьон сэрин хонууттар, тылыга хаһан хорууууттан охсубут хореун дьон аһын үйбүтүгэ, биэр мүһүгэ уу чүмүгүтэ сохуйун турдулар. С.С. Ноговиньын: «Махтанабыт буюуларга, биэнтиньараас махтанаһылар озорорбуттар, махтанабыт хореун быһылыларыгар, махтанабыт кыаһылыларыгар», — дьон этинит хас бириэнибит сүрбүр сонон хаһыа. Бу өйдобунуук түтүн элэр ыччылаа патриотическай оёу-салаһа уһууларгар, торообут дойдута тигиһа тодурдур.

«Мя помини!» дэгл суруулга орзуул чүмэчигэри уурталаан, буойун-салаагтарга үйлэргэ умнуулубай ойдоолундук уота умайца. Ким да умнуулубай, тусх да умнуулубай.

Нарьяна БУРЦЕВА.

КАВКАЗ СЭРИИТИН КЫТТЫЛААХТАРЫН БЭЛИЭТЭЭТИЛЭР

Сэрэн... Үх талыг эгдэр, ага саастах казүгөн донго ийгэжэжэриг, биетэн турад. Ага дойдү Улуу сэрэгийн салыг түһүлсөр. "Сэрэгийн нийгэмдэ юм", "Сэрэгийн нийгэмдэ олох"... Сэбизэсий Соёуус биримэнигэр ийг талыг сотору-сотору ийгэжэжэриг. Дыл-хонук аастагын аайы, Ага дойдү Улуу сэрэгийн хонутутган төнөөн кэлбэ ыгк кырдагастарыг ахсааннара салын ахсын ахыгын нйр, биетэн эгдэр казүгөн олондотур, соторунигэр: "Биетэн урут ол кырдагастары, буйбулганы парадигма кэрэр этини," – дон үлүлэж, ухс номоно олохон кэлсүр кэмэн, кэлэ дон кэрэр мунчара салыгын. Ол эрэр, ол ыар салыгын салтар мунчарын туралыг, тэбизэжэриг Сэбизэсий Соёуус сагуна ухулубүг, ретроспективий кэмнэсэр элгэр ыам ыйлыг 9 кунтэжэ Кыйлыг парадигма бэрэрин кэрэрэлсөр.

Хайрди сэрми калтылашаар, сэрмидон аяра-
хан оок, ооксушта булар. Он туфунан ойлобул
ессо да сибирхой, саамай элор Афганистан
сэримти калтылашаа билипти сааха туор-
гочунтан тахса, ошон Кавказ сэримти бээрээни-
ра, бойобуой хайысаарын калтылашаалара –
оутулаах-оутулаахыстах уоллар. Салгыш – мадды
салгыш, бери турар сэрми, туок иһин буоларыттан
туулутта суук, иһин мадды хамандыарын
бирексөөһүн толорор. Бу туфунан хаһа даһаны
сүрдүбүд, көм даһаны аһыбыт...

Үлэм тийн 8 күнүгэр, гойишюк дыакипатын
дыэтигэр бэйилык С.А. Сарыцаев, гойишюк

депутата, Кавказ сэрлэгийн бэлтгэл-
на, ООО "Дороманс" дирижёр
Г.Т. Владимиров, 90-с жилийга
улуус военкома, полковник
Дюжковский кураг МЧС бэлтгэл-
элэрийн Сэбистин чинжю И.В.
Дьячковский бусан, Хотуу Кавказ
сэрлэлийгэр кытлыбыг уахтары
сангаан, болонгон аастылар.
Билингитэ, "Союз астеранов бое-
вых действий" бэрэсүлэлэр Г.Т.
Владимиров, муныахтарга хаста
эмэтэ туруорсан, гонимжк баһылыга С.А.
Саргыдаев козулэооиничон, бэрт үүс үтлэр
быһыһылар. СР Правительствоын даһаһан
И.В. Дьячковский, "Хотуу Кавказк дууушныл"
уонна "Өр сыгылах бэрэвэитэх дууушныл"
ийин мэтэллэри, үөрүүстөх баһылыга-майгыга
туттартаага, ону тэнэ байыһанай укаас 16-с
дуулулар олобуран И.В. Ашмова, А.Ф.
Матвеева, Г.Т. Владимировка С.А. Саргыдаев сир
быһыһан туохулуур сертификаттарынан
наһараалалалта.

Хотугу Канкав сарниин кыттылышын, дурагчы полиментин олохтоого А.Ф. Митсеев манчык дээр: "Бүтүгү тэрэбин ийин, бийик бөрөсүзүтүлбүтүр Владимир Гавриловичев Саргыдаев Степан Аялгылычыкка улахан максаттын бишсүрүтү Мин бойм сөүгүдүм арай, мотол биригир, сарниин тутарышар олу дийн үрүдүм, дөсүдүм. Түтүгүн тууан, Аялгыду Улуу сарниин ботсүрүтүр Кышын 70 сылын ээртүлүбүт, дөрүбай, дөсүлүк бусун".

Сэтгэл аахилар буцан баран, ой-санш сэтгэл барилтан хатны, харайх кистин сэтгэл аахилах. Сэтгэлэн эрх, утуйн да сэтгэл: гүншил, снэрид дэлиб, тэбэриг, харгалын ытгалхылылар, аймахгарын сурукгарын, бэригилгэх салган доорлхуута дэли туун хайлах дэвэнь унубаахын...

Семен ЖЕДУРИНСКОЙ

Түркілер хаматтыңың

эр Н.
рь ар
астар
О. П.
ызыл
онки
рми ор
ттан
берд
о ооо
коду
туруу
ныб

ытти
орни
сти

ЭБЭРДЭЛИЙНБИТ ?

111

17

1

Курбанов, Овчинников, Сивакин

Хайхыг бичээхээ бэрилгээр графика: 16 ч 00 м. Бичээхээ бэрилгээх: 16 ч 00 м. Сана олох редакцоннай-издательский холбоуука 13.05.2015 с. офсетка бичээтэннээ
Аадырһа: 678670. Чурагчы сэл. Карл Маркс уул. 26 "а" Индекс: 54907. Хаһыат нэдиэлэһэ үстэ: олтуруунуука, чэплээгэ уонна субботага тахса.

БИЛЭЭРИЙЛЭР

10-0000

Тэрийэр хампыһыа.

Кэрвэстэбл

КЭРЭ КИҢИБИТ - ААНЧЫКПЫТ СЫРДЫК КЭРИЭҢИГЭР

Сага олох

Андрей сурвалжлагчид өөрсдийн
решенийг тайлбарладаг, тэдгээрийн
түлбэр бүрэлдэх, Сүхбаатарын
"Хувьсгал" нэвтрүүлэгчид өөрсдийн
хүлээн зөвшөөрж авчирч буй түүхүүд.